

Cadoc.nl, boeken over kunst, fotografie en vormgeving

Zoek in artikelen

Thema's:

Alle dagen wat
Boekbespreking
Cadoc.tv
Even geen boeken
Fotografie
Interviews
Knipselkrant
Recent gedaan
Recent gekocht
Uit eigen collectie
Uit eigen werk

Overzichten:

Nieuwe boeken
Aanbevolen websites
Boekenlijsten
Over cadoc.nl

Archief:

2009

september 2009
augustus 2009
juli 2009
juni 2009
mei 2009
april 2009
maart 2009
februari 2009
januari 2009

2008

december 2008
november 2008
oktober 2008
september 2008
augustus 2008
juli 2008
juni 2008
mei 2008
april 2008
maart 2008
februari 2008
januari 2008

2007

december 2007
november 2007
oktober 2007
september 2007
augustus 2007
juli 2007
juni 2007
mei 2007
april 2007
maart 2007

Boekbespreking:

Dutchscapes – Jan Koster

Woensdag 25 maart 2009 [mail de redactie](#) [reageer op dit artikel \(1\)](#)

Een landschap. Tja. De associaties met de in mijn ogen vaak niet echt spectaculaire zeventiende-eeuwse meesters ligt voor de hand. Ik wil het woord saai niet in de mond nemen maar het lag me wel op de lippen. Waarom zijn de landschapsfoto's van Jan Koster dan anders? Waarin verschillen de landschappen van Jan Koster ten opzichte van de geschilderde voorgangers? Wat is het waardoor je gaat kijken en blijft kijken naar de foto's in "Dutchscapes" van Jan Koster.

Wat maakt een geslaagde Nederlandse landschapsfoto?

Jan Koster heeft systematisch de Nederlandse kustlijn fotografisch vastgelegd. Op de foto's staan dan ook de voor ons land klassieke elementen als duinen, zee en dijken. De keuze welke plek het zou worden heeft hij zeer weloverwogen gemaakt. Met behulp van een landkaart heeft hij de grens tussen land en zee verkend op zoek naar dé Hollandse kustlijn. Maar hoe doe je dat? Zelf heb ik het geprobeerd. Met de wijsvinger over de westelijke en noordelijke randen van Nederland. Dan stopt je vinger op plekken waar er ogenschijnlijk weinig bewoning is, waar een rivier uitmondt in de zee, waar strandhoofden de golfslag temperen, waar kwelders een soort niemandsland vormen tussen land en zee. Daar dus. Op de foto's zijn deze elementen inderdaad veelvuldig te zien. Maar dat alleen geeft nog geen succesvolle foto. En dan?

Jan Koster – De Slikken van Kats

Dan komt het op het oog en de ervaring van de fotograaf aan. Wat maakt een geslaagde landschapsfoto? Wat maakt een geslaagde Nederlandse landschapsfoto? Daarvoor kan ik niet bij mezelf te rade gaan. Daarvoor moet je de foto's van Koster nader bestuderen. Want je weet wanneer je de foto's bekijkt dat je met Nederland te maken hebt. Wat 'maakt' de foto's? Wat zijn dé constanten?

februari 2007

januari 2007

2006

december 2006

november 2006

oktober 2006

september 2006

augustus 2006

juli 2006

Lijnen, tekstuur en kleur

Ten eerste vallen de scherpe lijnen op. Natuurlijk die van de zee maar ook die van de door de mens gecreëerde. Wegen, dijken, kwelderpaaltjes en strandhoofden doorsnijden vrijwel ieder beeld. Onmiskenbaar wordt hier de natuur getemperd of op zijn minst begeleid naar onschuldiger oorden. Koster heeft er zo te zien ook zeer bewust voor gekozen om de lijnen voor zijn lens zo te arrangeren dat er qua compositie nog iets spannends gebeurt. Zo heeft hij er bijvoorbeeld voor gekozen om de veelal dwars op de kust staande strandhoofden diagonaal door het beeld te laten lopen in plaats van een verdwijnpunt ergens in het midden van de foto te kiezen. Wanneer je de foto met toegeknepen ogen door je wimpers bekijkt, is het beeld nog steeds interessant. Er ontstaan kleurige vlakken en scherpe lijnen beneden de horizon die prachtig contrasteren met de veel meer organische vormen daarboven.

Jan Koster – Overloop van Hansweert (4 juli 2003)

Ten tweede valt op dat Koster oog heeft voor tekstuur in het landschap. Het slib dat niet gelijkmatig maar wel met een zekere structuur op de kwelder ligt. Het bevroren IJsselmeer waar water en sneeuw in een stil gevecht zijn verweekeld voor de bezetting van het oppervlak. Het helmgras op de duinen dat door de manier waarop het buigt de kracht en de richting van de wind verraad. Het water dat in krachtige golven op de ene kant van een strandhoofd inwerkt en de rustige rimpeling aan de andere kant van het strandhoofd. Er is eigenlijk geen foto te vinden waar niet meerdere teksturen op te vinden zijn.

Maar het meest opvallende zijn de kleuren. Zoals de twee foto's van de Oosterschelde tussen Kattendijke en Wemeldinge. De beide foto's zijn sowieso al prachtig vanwege vrijwel onzichtbare overgang tussen lucht en water. De dijken vormen links en rechts een soort veelkleurige driehoek die naar elkaar toe wijzen maar gescheiden worden door het lichtblauw van het water. De dijken zijn ondanks hun basalten basis nergens gelijkmatig donkergrijs. Bovenop de dijken staat het vergeelde gras, daaronder is een deel basalt dat ook bij vloed niet onder water komt te staan en (daarom) een geel-groene mossoort een thuis kan bieden, daaronder een laag donkergrijs basalt en tenslotte een deel van de dijk waar een sediment van schelpen, stenen en gruis deels de dijk verbergt en overgaat in het water van de Oosterschelde. Het totaalbeeld is werkelijk prachtig. Je blijft kijken naar de kleuren en kleurovergangen. Telkens blader ik weer naar de foto's van de Tjalshoek bij Schoorl, de Vlakte van Oosterbierum, de Overloop van Hansweert en van het Wieringerwad om naar die prachtige kleuren te kijken.

Jan Koster – De Oosterschelde

Uitnodiging.

Wanneer je foto's maakt en verder niet bewerkt, zou je kunnen zeggen dat je werkt met 'ready-mades'. Het is er. Je hoeft er niets meer aan te veranderen. Het ligt er open en bloot. Zeker in het geval van een landschap. Toch is het maar weinigen gegeven om zo'n 'ready-made' te visueel pakken. Jan Koster is duidelijk iemand die dat wel kan. Hij weet beelden te omkaderen die door hun compositie, tekstuur en kleur uitermate boeiend blijken te zijn. Hij laat zien wat je als argeloze aanschouwer zelf niet zo snel had gezien. Om te zeggen dat de fotograaf je met dit soort beelden hiertoe dwingt is niet helemaal juist. Maar je wordt wel met klem uitgenodigd om aandachtiger te kijken. Deze hernieuwde blik leidt ook tot een hernieuwde waardering van het Nederlandse landschap. Het geeft een landschapsbeeld waaraan mens en natuur hebben bijgedragen. Een hernieuwde blik die aanzet tot denken over wat je ziet. En denkend aan Holland zie ik nu foto's van Jan Koster.

Merel Bem, Tijs van den Boomen

Dutchscapes. Jan Koster

96 bladzijden

Prijs € 29,50

episode publishers

ISBN 978-90-5973-106-6

Verschenen maart 2009

Verwijzingen bij dit artikel:

► [episode publishers - Dutchscapes – Jan Koster](#)

Reacties op dit artikel:

1-7-2009 | 18:06 | [Jan Koster](#)

voor meer informatie: <http://www.dutchscapes.info...>

Zelf reageren op dit artikel:

Naam: (verplicht)

E-mail: (verplicht)

URL: (zonder http://)

Reactie: (verplicht)

Anti-Spam: **Elsschot** (verplicht)

Geef reactie

Knipselkrant: de meest recente artikelen

Dinsdag 1 september 2009

▶ **Noorderlicht schrappt onder druk AP**

Donderdag 20 augustus 2009

▶ **National Geographic opent fotoarchief**

Donderdag 20 augustus 2009

▶ **Onverwacht veel downloads Radioboeken**

Woensdag 19 augustus 2009

▶ **Surinaamse foto's vol van mysterie**

Woensdag 19 augustus 2009

▶ **OM: Mohammed cartoon mag, Joden-cartoon niet**

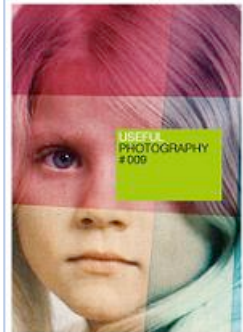
Knipselkrant: alle artikelen >>

Artikelen

<< **Maart 2009** >>

Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Laatste boekbespreking

USEFUL PHOTOGRAPHY #009

Boekbespreking: de meest recente artikelen

Dinsdag 1 september 2009

▶ **USEFUL PHOTOGRAPHY #009**

Vrijdag 28 augustus 2009

▶ **The Photographers Series: Keith Carter**

Dinsdag 25 augustus 2009

▶ **Artists for Tichý - Tichý for Artists**

Maandag 17 augustus 2009

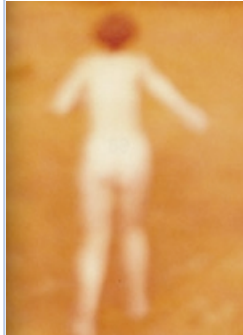
▶ **Caldic Collectie - Artists' Books**

Woensdag 12 augustus 2009

▶ **Oded Ezer. The Typographer's Guide to the Galaxy**

Boekbespreking: alle artikelen >>

Nieuwste boek

Crush